

Затверджена рішенням
Болградської районної ради
від _____ № _____

ПРОГРАМА
розвитку та функціонування української мови як державної в усіх
сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки

БОЛГРАД
2023

I. Склад проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання шляхом розроблення і виконання Програми

Програма розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до статей 10, 11, 53 Конституції України, Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Указу Президента України від 31 травня 2018 року № 156/2018 «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України», розпоряджень Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 року № 596-р «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава» (із змінами), від 19 травня 2021 року № 474-р «Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року», розпорядження Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 20.12.2022 №864/А-2022 «Про затвердження програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Одеській області на 2023-2025 роки».

Мова є найважливішим засобом людського спілкування та інтелектуального розвитку особистості, визначальною ознакою держави, безцінною і невичерпною скарбницею культурного надбання народу.

Утвердження і розвиток української мови, яка згідно з Конституцією України є державною, – це та стратегічна мета, без реалізації якої неможлива подальша розбудова Української держави.

У Болградському районі існує потреба в подальшій активізації цілеспрямованої роботи щодо забезпечення належного використання державної мови в різних сферах життя: освіті, культурі, спорті та туризмі, рекламі, засобах масової інформації тощо.

Проблемами, що потребують вирішення, є:

неналежне фінансове та кадрове забезпечення реалізації державної мовної політики;

збереження у свідомості значної частки населення області негативних стереотипів щодо статусу і місця української мови у суспільному, культурному житті;

потреба у якісних підручниках, посібниках, енциклопедіях, словниках, довідниковій та іншій навчальній і науковій літературі українською мовою;

необхідність підвищення рівня володіння державною мовою представників національних меншин, особливо серед старшого покоління.

Реалізація заходів Програми, що передбачають популяризацію української мови, культури української нації через найширший спектр культурних, наукових, науково-практичних та інформаційних заходів у закладах культури та освіти, сприятиме збереженню та функціонуванню української мови, послідовному вирішенню мовних питань, зміцненню державного статусу української мови, створенню цілісного національного інформаційно-культурного простору, формуванню патріотично налаштованого громадянського суспільства.

II. Мета Програми

Метою Програми є забезпечення додержання конституційних гарантій щодо всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на території Болградського району, посилення її консолідуючої ролі в українському суспільстві як засобу зміцнення державної єдності, підвищення її ролі в забезпеченні територіальної цілісності та національної безпеки України, підтримки розвитку національної культури.

III. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми

Мету Програми передбачається досягти шляхом:

зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації;

забезпечення дотримання посадовими і службовими особами органів державної влади та органів місцевого самоврядування, іншими посадовими та службовими особами вимог закону щодо обов'язковості використання державної мови під час виконання своїх посадових обов'язків, недопущення її дискримінації;

мотивування населення району до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проєктів;

розроблення та відкриття мережі курсів з вивчення української мови (у тому числі дистанційних та онлайн-курсів) для різних категорій осіб, у тому числі на безоплатній основі, здійснення інших заходів щодо сприяння опануванню державної мови;

покращення якості викладання державної мови в закладах освіти, сприяння вивченню української мови;

створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову у відповідних сферах, забезпечення реалізації громадянами права на одержання інформації та послуг українською мовою, у тому числі через засоби масової інформації, рекламу.

- підтримка творчо обдарованої молоді в плані розвитку обдарувань з оволодіння українською мовою та створення мовознавчих оригінальних праць, творів з вільною ідеєю найрізноманітніших жанрів (олімпіади, творчі конкурси);

- вшанування педагогічної честі вчителів української мови та літератури, які досягли високого рівня викладання цих навчальних дисциплін;

- сприяння проведенню елементів наукових досліджень у сфері українського мовознавства (МАН для здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти громади)

IV. Обсяги та джерела фінансування Програми

Фінансування Програми здійснюється відповідно до законодавства України за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів району, а також інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

V. Строки та етапи виконання Програми

Виконання заходів Програми здійснюється протягом 2023-2025 років.

VI. Напрями діяльності та заходи Програми

Перелік завдань і заходів Програми наведено в додатку 2.

VII. Очікувані результати та ефективність Програми

Виконання Програми забезпечить розширення функцій та сфер застосування державної мови, розвиток української культури в усіх її проявах, формування цілісного національного інформаційно-культурного простору.

Передбачені кроки сприятимуть вихованню різнобічно та гармонійно розвиненого, національно свідомого, високоосвіченого громадянина України, який буде здатний реалізувати свої права та виконувати покладені на нього Конституцією України обов'язки.

У разі потреби здійснюватиметься перегляд запланованої діяльності, пошук та впровадження більш ефективних способів розв'язання проблеми щодо всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя.

Виконання завдань і заходів Програми дозволить:

здійснити практичну реалізацію статті 10 Конституції України щодо всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя;

розширити можливості функціонування української мови у засобах масової інформації, сфері культури, освіти та науки району;

зміцнити комунікативний потенціал української мови та покращити мовну культуру населення району;

розширити сферу застосування української мови дітьми та молоддю як невід'ємного елемента національно-патріотичного виховання;

підтримувати наукові розробки, предметом дослідження яких є українська мова, література і культура, та випуск видань українською мовою.

VII. Координація і контроль за ходом виконання Програми

Координацію Програми здійснює відділ освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської районної державної (військової) адміністрації.

Виконавці заходів, визначені Програмою, інформують щороку до 01 січня та до 01 липня відділ освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської районної державної (військової) адміністрації про виконання відповідних заходів Програми.

Болградська районна державна (військова) адміністрація щороку до 10 січня та до 10 липня інформує Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації про виконання відповідних заходів Програми та подає до Болградської районної ради узагальнену інформацію про стан виконання Програми.

Контроль за виконанням Програми здійснює постійна комісія Болградської районної ради з питань соціальної політики, охорони здоров'я, освіти, культури, молоді та спорту.

Додаток 1
до рішення Болградської районної ради
від _____ № _____

ПАСПОРТ

Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки

1.	Ініціатор розроблення Програми	Болградська районна державна (військова) адміністрація
2.	Розробники Програми	Відділ освіти, охорони здоров'я, культури та спорту Болградської районної державної (військової) адміністрації
3.	Відповідальні виконавці Програми	Болградська районна державна (військова) адміністрація, Болградська районна рада, міські, селищні та сільські ради
4.	Головні розпорядники бюджетних коштів	Міські, селищні та сільські ради
5.	Учасники Програми	Заклади освіти, культури, національно-культурні товариства району, громадські організації, виконавчі органи місцевих рад, структурні підрозділи районної державної (військової) адміністрації
6.	Термін реалізації Програми	2023-2025 роки
7.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Бюджети територіальних громад Болградського району
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього, у тому числі:	Обсяг фінансування щорічно визначається рішеннями відповідних рад про бюджет громади
8.1	Коштів інших джерел	

Додаток 2
до рішення Болградської районної ради
від _____ № _____

НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗАХОДИ
Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах
суспільного життя в Болградському районі на 2023-2025 роки

№	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Терміни виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Обсяги фінансування (вартість),
1.	Зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації				
	1.1. Організація та проведення заходів з питань реалізації державної мовної політики для цільових аудиторій (викладачі, студентська молодь, представники національних меншин, інші цільові групи)	2023-2025 роки	Районна державна адміністрація, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим і бюджетними призначеннями
	1.2. Проведення мистецьких конкурсів, фестивалів за ініціативою громадських організацій, національно-культурних товариств, творчих спілок району	2023-2025 роки	Районна державна адміністрація, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим і бюджетними призначеннями
	1.3. Підтримка діяльності театральних колективів району з перекладів українською мовою репертуарних вистав	2023-2025 роки	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим і бюджетними призначеннями
2.	Створення умов для застосування державної мови під час виконання обов'язків, недопущення її дискримінації				
	2.1. Здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства щодо функціонування державної мови при веденні діловодства та при виконанні посадових обов'язків працівниками органів державної влади та місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ та організацій	2023-2025 роки	Керівники органів державної влади та місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ та організацій	Фінансування не потребує	Фінансування не потребує

	2.2. Забезпечення виконання вимог законодавства щодо функціонування державної мови під час проведення культурно-масових, туристичних, спортивно-масових, освітніх та молодіжних заходів	2023-2025 роки	Керівники органів державної влади та місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ та організацій	Фінансування не потребує	Фінансування не потребує
3.	Мотивування населення району до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проєктів				
	3.1. Залучення учасників освітнього процесу ЗЗСО до участі у Міжнародних, загальнодержавних та регіональних конкурсах з української мови та літератури, українознавства, іграх, олімпіадах, інтелектуальних змаганнях, зокрема: - Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика; - Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка; - Міжнародний конкурс з українознавства для учнів 8-11 класів ЗЗСО; - Всеукраїнська українознавча гра «Соняшник» для учнів 1-11 класів для ЗЗСО; - Всеукраїнський конкурс фахової майстерності для вчителів українців «Соняшник-учитель»; - Всеукраїнський конкурс учнівської творчості в номінації «Література» та «Історія України та державотворення», «Образотворче мистецтво», «Декоративно-прикладне мистецтво»; - Всеукраїнська учнівська	2023-2025 роки	Відділ освіти, охорони здоров'я, культури та спорту районної державної адміністрації, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим і бюджетними призначеннями

	олімпіада з української мови та літератури для учнів 8-11 класів ЗЗСО; - Інтелектуальні змагання з базових дисциплін для учнів сільських шкіл з української мови та літератури для 8-11 класів ЗЗСО; - складання завдань для II (III) етапів конкурсів; - науково-дослідницьких роботах Малої академії наук України				
	3.2. Підтримка загальнонаціонального конкурсу «Українська мова – мова єднання»	2023-2025 роки	Відділ освіти, охорони здоров'я, культури та спорту районної державної адміністрації, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим і бюджетними призначеннями
	3.3. Підтримка проекту «Показ українського патріотичного кіно просто неба»	2023-2025 роки	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим і бюджетними призначеннями
	3.4. Організація та проведення культурно-масових заходів національної патріотичної тематики, спрямованих на популяризацію української мови та національної ідентичності, утвердження статусу української мови як державної, розвиток гармонійної особистості	2023-2025 роки	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим і бюджетними призначеннями
4.	Відкриття мережі курсів з вивчення української мови для різних категорій осіб, у тому числі на безоплатній основі				
	4.1. Відкриття мережі безкоштовних очних та онлайн-курсів з української мови у бібліотечних і	2023-2025 роки	Виконавчі органи сільських, селищних,	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим і бюджетними

	клубних закладах територіальних громад області для пересічних громадян області, здійснення інших заходів щодо сприяння опануванню державної мови		міських рад		призначенням и
5.	Покращення якості викладання державної мови				
	5.1. Забезпечення закладів освіти підручниками та фаховою періодикою, іншою навчальною, пізнавальною і художньою літературою українською мовою	2023-2025 роки	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим и бюджетними призначенням и
	5.2. Створення і підтримка електронних ресурсів для популяризації української літератури, в тому числі забезпечення функціонування в бібліотеках територіальних громад району «Української цифрової бібліотеки»	2023-2025 роки	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим и бюджетними призначенням и
6.	Розвиток національної словникової бази та забезпечення вільного доступу до неї користувачів				
	6.1. Забезпечення поповнення бібліотечних фондів словниками для забезпечення вільного доступу до них користувачів, аудіовізуальна промоція словникової бази та в інші способи	2023-2025 роки	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим и бюджетними призначенням и
7.	Сприяння створенню інформаційної, у тому числі медійної, україномовної продукції, у тому числі для дітей				
	7.1. Створення медіа-продуктів з українознавства, тематичних тренінгів, з популяризації народних українських звичаїв та обрядів Болградського району	2023-2025 роки	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим и бюджетними призначенням и
8.	Створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову в усіх соціальних сферах				
	8.1. Інформування споживачів, продавців товарів, надавачів послуг та виконавців робіт щодо нормативного регулювання питання використання державної мови у відповідних сферах суспільного життя	2023-2025 роки	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Фінансування не потребує	Фінансування не потребує

	8.2. Організація інформаційних полицок про порядок застосування норм законодавства про державну мову	2023-2025 роки	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Місцеві бюджети	Згідно із затвердженим и бюджетними призначенням и
--	--	----------------	---	-----------------	--